

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA 2023/30

03.10.2023

Peter Olsen

Uunga siunnersuut: Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut Inatsisaat

(Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoq)

Oqaaseqaat:

Naluneqanngitsutut Inuit Ataqatigiit ilisarnaatitta ilaat tassaalluinnarpoq; meerartatsinnik, meeqqattalu meeraanerminni peroriartornermilu nalaani pitsaanernerpaamik ajunnginnerpaamik toqqissimanartumillu atugassaqartinneqarlutillu peroriartortinneqarnissaannik anguniagaqartuunerput pingaartitsisuunerpullu.

Meerartavummi tassaammata nunatta pisuussutaasa annerpaartaasa, erlinnerpaartaasalu ilaat. Meerartavut erlinnartuutigavut, erligalugit paarilluagassavut. Soorlu nalunngikkipput illu qajannaatsumik toqqavilerneqarsimasoq imaaliallaannaq uppitinneqarsinnaanngitsoq, soorluttaaq aamma tamaappoq, meeraq inuunermini pitsaasumik qajannaatsumillu toqqavilerneqarsimasoq imaaliallaannaq uppitinneqarsinnaanngitsoq.

Taamaattumik meerartatta inunngunnginnerminiilli pitsaanerpaamik ajunnginnerpaamik toqqissimanartumillu atugassaqartinneqarlutik perorsarneqarnissaat Inuit Ataqatigiinniit sukkut tamatigut peqataaffigalugulu aqqutissiuusseqataaffigerusupparput.

Tassami meeraq inunngunnginnerminiilli pitsaasumik toqqammavilerneqarsimasoq, tassaammata inuiaqatigiinni nanertuutaanngitsoq, nunatta pisuussutta aannerpaaq, nunatta aningaasartuutigiinnarnagu nunatta, iluaqutissaa, nunatta tulluusimaarutissaa, nunatsinni kivitseqataasooq nammaqataasooq ineriartortitseqataasussarlu.

Taamatut oqariarlunga;

Una qulequtaq pineqartoq, meeqqap inunerata ukiuni siullerni, pitsaasumik ajunngitsumik toqqissimanartumillu atugassaqartinneqarluni ineriartortinneqarnissaanut aqqutissat sakkussallu amerlasoorpassuit ilagiinnarpaat.

Uuma qulequtaa, inatsisissarlu pineqartoq imarisaalu iluarisimaarparput. Taamaattumik isertuanata oqaatigereersinnaavarput qulequtaq inatsisissarlu pineqartoq akuersaarlugu ataatsimiititaliamut pineqartumut ingerlateqqissagatsigu.

Inatsimmit nutaanngilisumit nutarterineruvoq, inatsillu nutaanngitsiq nutarterneqartussarlu pineqartoq tassaavoq; “Meeqqanut sulit atualinngitsunut perorsaanikkut ineriikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut nr. 16, 3. december 2012-meersoq”

Paragrafferpassuupput. Paragraffit 46 §-it. Paragrafferpassuummata tamaasa ataasiakkaarlugit uani eqqartussanngilakka, taamaattorli Inuit Ataqatigiinniit isumarput naapertorlugu inatsisissami tassani pitsanngoriaataasussatut ilamininnguisa ilaat ataaseq oqaaseqarfigilaassavara.

Assersuutitut taarusutara tassaavoq § 11, tassalu utaqquisut allattorsimaffiat. Nutaanngitsumi § 9 tulleriarisarnermut tunngassuteqartoq. Nutaanngitsumi tulleriarisarnermi malittarisassaarpoq, immikkoortiterneqarsimalluni A, B, C, D, E, allaat F-mut killilluni. Pingaarnertut inissinneqartussatut sallerpaatinneqarlutik immikkoortoq A-miittut, taavalu immikkoortoq F-miittut pingaanninnerpaatut inissinneqarsimallutik. Immikkoortoq A-miittut salliutinneqassapput, B-miittut tulliullutit, F-miittullu kingulliinneqartussaallutik.

Immikkoortoq A-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat - isumaginninnermut ataatsimiititaliamit innersuunneqartut.

Immikkoortoq B-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat meeraaqqerivinniit kommunimiluunniit angerlarsimaffimmi paarsisarfinniit meeqqerivinnut ukiutik pissutigalugit nuuttussat.

Immikkoortoq C-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat suliffeqartunik imaluunniit ilinniartunik kisermaajusunik pilersuisueqartut.

Immikkoortoq D-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat pilersuisuisuii tamarmik suliffeqartut imaluunniit tamarmik ilinniagaqartut.

Immikkoortoq E-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat pilersuisuisup aappaa suliffeqartoq imaluunniit angajoqqaap aappaa ilinniagaqartoq.

Immikkoortoq F-miittut ilaatigut tassaallutik: Meeqqat pilersuisuii allallu, tassunga ilanngullugit kisimiittut, tamarmik suliffeqanngitsut imaluunniit ilinniagaqartuunngitsut.

Ukiuni kingullerni atuisuusut akornanni, minnerunngitsumillu inatsisartuni uparuartorneqartuortoq naammagineqarunnaarsimasorlu taassasimavoq, meeqqat suliffeqartunik imaluunniit ilinniartunik kisermaajusunik pilersuisueqartut aammalu meeqqat pilersuisuisuii tamarmik suliffeqartut imaluunniit tamarmik ilinniagaqartut, tulleriarinermi pingaartinneqaratik saalliutinneqannginnerat pillugu. Tassa taakku immikkoortoq C-miittut aammalu D-miittut. Taakku pingaarnersuinnermi appasippallaartumiinnerat naammagineqarani uparuartorneqartuarsimavoq. Pingaartumik illoqarfinni annerusuni aammalu illoqarfinni meeqqerivissaaleqiffiusuni. Ilaatigut kissaatigineqartarsimalluni, taakku immikkoortoq C aamma D-miittut tulleriarinermi sallinngorlugit pingaarnersutut inissinneqarnissaat kissaatigineqartalersimalluni.

Paasinarpoq aamma tupinnartuunngilaq taamatut kissaateqartoqartalersimanera.

Taamaattumik Inuit Ataqatigiinniit tamatuma tungaatigut aqqiisoqartussanngornissaa Inuit Ataqatigiinnit iluarisimaarparput. Uanimi inatsisissami nutaajusumi kommunit periarfissinneqartussanngorput nammineerlutik qanoq inissiisoqartalernissaanik tulleriarisoqartalernissaanik aaliangiisinnaassuseqalissaat.

Inatsisartunit qulaatiinnarneqarlutik aaliangiivigineqaratik, taamaalillutik Kommunit nammineerlutik akisussaaffimik tigusillutik qanoq inissiisoqarnissaanik tulleriarisinnaalersinneqassallutik. Taamaattorli inatsisitoqaaq malillugu immikkoortoq A-miittut taakku allangortinneqannginnissaanik inatsimmi illersorneqartussanngorlugit inissinneqarsimapput. Taamatut oqariarlunga....

Taassuma saniatigut pitsanngoriaataasussap aappaa tassaavoq paaqqinnittarfimmi pisortaasoq, allaffimmiiginnarunnaarluni aamma meeqqat akornanni suleqataasinnaalersinneqarnissaa aamma periarfissinneqartussanngormat Inuit Ataqatigiinniit naammagisimaarlugu oqaatigissavarput. Taamaaliornikkut assaat kissalaartut, nukiillu amerlanerusut paaqqinnittarfimmi atorneqalersinnaalernissaat aqutissiuunneqassammat, taamaaliornikkullu meerartatta sullinneqarneranut annertuumik pitsaangoriaataanissaa qularutissaanngilaq.

Oqaasissarpassuaqarnaraluartoq, taamaattoq piffissaq atugassaritinneqartoq killeqarmat naggataatigut Inuit Ataqatigiinniit paatsuungassutitta ilaminnguut piffissaq manna iluatsillugu saqqummiukkusupparput, tassalu § 10-miittoq pillugu. Tassani § 10-mi allassimammat; Angajoqqaat inatsit una naapertorlugu meeqqamut ataatsimut inissamik ataatsimik taamaallaat tunineqarsinnaapput.

Tamanna qanoq paasisariaqarpa? Qanoq isumaqarpa? Assersuut: Marluliaateqaruttami? Imaluunniit tulleriiginnarnik qitornartaarsimagutta? Taava imaappa inatsissaq una malillugu marluliaatitta aappaa aamma inissaqartinneqassanngitsoq? Imaluunniit qitornatta aappaa, tassa nukarlinnguag inissaqartinneqassannginnerpa, inissaq angajullequtitta tigoreersimammagu?

Apeqqutit, paatsuungassutigullu qulaajarsinnaajumallugit inatsisissatut siunnersuut ataatsimiititaliamut susasaqartumut ingerlateqqipparput, apeqqutivut qulaani pineqartut qulaajarneqarsinnaanngoqqullugit.

Qujanaq